

Redactie: E. Millenaar, E. Tulen, C. Möller, R.M. Dröes, F.J.M. Meiland

Inleveren kopij: R.M. Dröes, Afd. Psychiatrie, VU medisch centrum, Valeriusplein 9, 1075 BG Amsterdam, tel. 020-788-5621/5454; e-mail: ontmoetingscentra@ggzingeest.nl; www.ontmoetingscentradementie.nl

Redactioneel

Het najaar nadert. Niet alleen het weer verandert, maar ook de Helpdesk Ontmoetingscentra kent veranderingen. Sinds juli 2009 bestaat de Helpdesk officieel niet meer en tot ons grote genoegen is een groot deel van de taken van de helpdesk overgenomen door leden van de Landelijke Werkgroep. Zo kent de nieuwsbrief enkele nieuwe redactieleden, die met enthousiasme en plezier het voortbestaan van de nieuwsbrief garanderen! Deze nieuwe leden zijn: Els Tulen van het Ontmoetingscentrum in Hoofddorp, Ellen Millenaar van de Ontmoetingsgroep Aalsmeer en Sandra Bouwmans van het ontmoetingscentrum Heemstede.

De Helpdesk kon tevreden terugblikken op vier jaar arbeid: Meer dan 50 ontmoetingscentra bestaan inmiddels in Nederland en 26 zijn nog in oprichting. Over de meest recente initiatieven wordt u in deze nieuwsbrief geïnformeerd. Verder kunt u lezen over de uitbreiding van het Ontmoetingscentrum in Aalsmeer en tegen welke problemen hier werd aangelopen. Ook kunt u kort kennismaken met het nieuwe Ontmoetingscentrum in Leiderdorp en lezen hoe de samenwerking van Ontmoetingscentrum Vermeertoren met het buurthuis De Parel verliep. Els Tulen deelt ons haar ervaringen met de AWBZ mee. Natuurlijk zijn er weer lees- en cadeautips samengesteld en belangrijke data voor interessante lezingen en symposia op een rijtje gezet.

We wensen u veel leesplezier!

De redactie

Ontmoetingscentra: nieuw en in oprichting...

In 2009 bestaan er 50 ontmoetingscentra in Nederland, 2 op Suriname en Aruba en zijn er nog 26 in oprichting.

- In juli 2009 zijn in Ede twee nieuwe ontmoetingscentra geopend: Vilente Ontmoetingscentrum de Klinkenberg en Vilente Ontmoetingscentrum St.Barbara.

- 21 september 2009 is het Ontmoetingscentrum De Dwarswatering in Leiderdorp in Verpleeghuis Leythenrode gestart. Drie dagen per week is het Ontmoetingscentrum geopend.
- Het Ontmoetingscentrum Heemstede is verhuisd naar Overijssellaan 307 in Heemstede.
- Binnenkort zullen Ontmoetingscentra in Heemskerk, Leusden en Krommenie hun deuren open.
- Erg bijzonder is dat in 2009 zeer waarschijnlijk het eerste Ontmoetingscentrum in Zeeland gaat openen! Wij houden u op de hoogte.

Ontmoetingscentrum

De Dwarswatering gestart

21 september is in Leiderdorp het nieuwe Ontmoetingscentrum De Dwarswatering gestart. Wij zullen drie dagen per week aan een groep van 12 deelnemers en hun mantelzorgers begeleiding en ondersteuning bieden bij het omgaan met en het accepteren van geheugenproblemen.

De Dwarswatering ligt midden in een wijk bij een appartementencomplex. Achter het complex ligt een mooi stukje groen waar we bij mooi weer kunnen wandelen. Naast beweging zal er uiteraard ook veel aandacht zijn voor hersengymnastiek. Ook de mantelzorgers kunnen bij ons terecht voor ondersteuning en informatie.

Wij zijn gelegen aan de Godfried Bomanslaan 26, 2353 LA in Leiderdorp, tel. 06 27 877 856. Wij zijn open op maandag, donderdag en vrijdag.

De contactpersonen zijn: Margriet Hagenaars, coördinator, Diana van der Hoff en Ellis Velthijzen, activiteitenbegeleiders.

Aalsmeer breidt uit

De 'beren' op de weg naar twee groepen.

Ontmoetingscentrum Aalsmeer bekeek rond het 1 jarig bestaan (sept 2008) de mogelijkheden om uit

te breiden. Er werd gekeken naar de locatie, de financiële mogelijkheden, de doelgroep en de doelstelling van de eventuele tweede groep, de benodigde medewerkers en hoe die te werven. In januari 2009 werd ondanks onzekerheid over de financiën de groep alvast uitgebreid, nieuwe deelnemers kwamen één dag per week wat gemakkelijk uitgebreid kon worden als het sein op groen kwam te staan. Eind februari gaf het zorgkantoor toestemming voor een grotere productie (20) op de ontmoetingsgroep.

Het maken van plannen bleek een aangename bezigheid: het papier zorgt niet voor complicaties en je kan het zo mooi schetsen als je zelf wilt. In de uitvoering werd het echter ingewikkeld. Het was ons weliswaar duidelijk dat een meezorggroep heel wenselijk is en wat meezorg inhoudt, maar het uiteindelijk plaatsen van deelnemers in de meezorggroep bleek niet zo eenvoudig. Er bleef een 'twijfelgroep'. Bijvoorbeeld iemand met meer lichamelijke zorg die eigenlijk beter paste in de inzichtgroep wat betreft cognitie en weer een ander met cognitief weinig problemen maar met een gehoorsprobleem die je je eigenlijk alleen maar kon voorstellen in de meezorggroep. De meezorggroep bleek te worden ervaren als een persoonlijk falen van de deelnemers en we besteedden dan ook veel aandacht aan het verduidelijken van de inhoud van de meezorg. We konden echter de stiltes in de twee kleinere groepen onvoldoende opvullen, de deelnemers waren ontevreden en medewerkers waren aan het eind van de dag 'leeg'. We besloten het plan terug te draaien. We gingen gezamenlijk koffie drinken in één ruimte, gezamenlijk lunchen en thee drinken. Slechts de activiteiten werden in twee groepen uitgevoerd. Snel daarna besloten we toch in twee groepen te lunchen vanwege de overprikkeling en drukte door met 20 mensen in één ruimte te eten. Nu, in september 2009, drinken we voorsnog gezamenlijk koffie in de ochtend en komen we na het wandelen bij elkaar voor de thee. Vooral in de ochtend met meerdere, zeer welkome, mantelzorgers is het druk, soms te druk. Het moment van splitsen wordt steeds weer overwogen. In oktober gaan we het centrumoverleg splitsen en zetten we weer een stap. Programmacoördinator zijn van twee groepen betekent wel dubbele taken, graag hoor ik van andere groepen hoe zij dat doen.

Ellen Millenaar, programmacoördinator ontmoetingsgroep Aelsmeer.

emillenaar@zorgcentrumaelsmeer.nl

Samenwerking OC Vermeertoren met buurthuis De Parel in Delft

Sinds de start (februari 2008) van het Ontmoetingscentrum Vermeertoren ligt er een wens om met het buurthuis De Parel samen te werken. Een

nieuw jaar heeft goede voornemens en zo gebeurde het dat in maart de programmacoördinator van het Ontmoetingscentrum met de Sociaal Cultureel medewerker en de jongerenwerkster van het Buurthuis de Parel om de tafel gingen om jong en oud nader tot elkaar te laten komen. Om allerlei activiteiten te organiseren zonder dat de jongeren op de hoogte zijn van wat er in een Ontmoetingscentrum gebeurt, leek niet verstandig en om die reden werd begin april een groep jongeren uitgenodigd in het Ontmoetingscentrum. Al snel bleek dat de jongeren geen idee hadden welke kwetsbare doelgroep het centrum bezoekt. Door met elkaar in gesprek te gaan over dementie en eenzaamheidsproblematiek kregen de jongeren toch een beter beeld. Na deze uitleg kregen de jongeren een rondleiding en werd onze eerste gezamenlijke activiteit gepland.

Op 29 april 2009 organiseerde het buurthuis met een tienergroep een Koninginnedagactiviteit waarbij de hulp van onze ouderen met het inschenken van limonade en uitdelen van lekkernijen gewenst was. Oudhollandse spelletjes als blikgooien en sjoulen werden door jong en oud beoefend. Daarnaast kon iedereen genieten van suikerspinnen en andere lekkernijen. De tieners amuseerden zich met de ouderen en de ouderen genoten van het enthousiasme van de tieners. Een succes en zeker voor herhaling vatbaar!

*Kirsten Post, programmacoördinator
Ontmoetingscentrum Vermeertoren Delft*

Ervaring met herindicaties voor de AWBZ

Dit jaar is voor alle deelnemers van de vijf ontmoetingsgroepen in de gemeente Haarlemmermeer een herindicatie aangevraagd bij het CIZ Amstelland en Meerlanden, om gebruik te kunnen blijven maken van deze dagbesteding. Dit jaar kunnen ze nog gebruik maken van de indicatie OB (Ondersteunende Begeleiding)-dag en OB-algemeen, met code 12 en code 11. Maar vanaf 2010 geldt de indicatie 'Begeleiding Groep' of 'Begeleiding Individueel' met code 82 en 81.

Van onze 16 deelnemers heeft één deelnemer geen indicatie gekregen voor volgend jaar. Er zijn verschillende indicaties afgegeven voor het gebruik

van de dagbesteding. Begeleiding Groep code 82 is voor de meeste deelnemers afgegeven en vaak voor een termijn van vier jaar. Een aantal mensen heeft ook de indicatie Begeleiding Individueel gekregen voor drie jaar. Andere deelnemers kunnen deelnemen op basis van hun Zorg Zwaarte Pakket met een OB-Algemeen. Bij een aantal deelnemers is de indicatie aangevuld met AB (Activerende Begeleiding)-algemeen, code 51. Deze deelnemers hebben allen de diagnose dementie, of er is duidelijk vermeld dat de persoon verschijnselen heeft van vergeetachtigheid. De grondslag is dan ook meestal psychogeriatric, maar ook wel in combinatie met somatisch of met psychosociaal.

Voor de deelnemer die is afgewezen voor de ontmoetingsgroep, zijn we bezig om een verzorgingshuis aan te vragen, in de verwachting, dat ze ter overbrugging gebruik kan maken van de ontmoetingsgroep.

Els Tulen, programmacoördinator ontmoetingsgroep De Samenloop, Hoofddorp.
ogdesamenloop@amstelring.nl

Lees-, film- en cadeautips

1) *Ik mis mezelf.* Lisa Genova

Alice is vijftig, leidt een druk leven en haalt veel voldoening uit haar wetenschappelijke carrière. Totdat de gaten in haar geheugen niet langer afgedaan kunnen worden als symptomen van de overgang. Uiteindelijk moet ze de diagnose vroege Alzheimer onder ogen zien. Geen medicijn of behandeling kan haar redden. Ze verliest haar wetenschappelijke carrière, terwijl ze haar gevoel van eigenwaarde en identiteit juist altijd aan haar werk ontleende. Maar wie is de Alice die er dan overblijft?

Uitgeverij: Mistral

ISBN: 978-90-4995-106-1. Prijs: € 17,95

Mening: Margot van Acker, programmacoördinator Ontmoetingscentrum Mozartlaan:

Het boek heeft mij echt geraakt en weer wat meer inzicht gegeven in de ramp die je overkomt als je getroffen wordt door dementie. Een heel mooi boek wat ik iedereen die werkt en/of leeft met mensen met dementie zou willen aanraden.

2) *De heimweefabriek.* Douwe Draaisma

Wijsheid komt met de jaren. Maar vergeetachtigheid gaat haar voor. En daarom zetten we alles in om ons geheugen scherp te houden, van braintraining tot vitamine-preparaat. Maar is het zinvol, al die hersengymnastiek?

Douwe Draaisma neemt het op voor het oude geheugen. Met oog voor detail ontzenuwt hij de gemeenplaatsen over het brein en vertelt op liefdevolle wijze het ware verhaal over de dingen die voorbij gaan. Over de ongrijpbaarheid van de herinnering, de markt van het grote vergeten en over de heimwee naar de wereld die alleen nog in de herinnering bestaat. De heimweefabriek maakt duidelijk dat de tijd niet alleen iets doet met het geheugen maar het geheugen doet ook iets met de tijd.

Uitgeverij: Historische uitgeverij

ISBN: 978-90-6554-440-7. Prijs: € 22,50

Mening: Ellen Millenaar, programmacoördinator Ontmoetingsgroep Aalsmeer: *Het boek geeft veel inzicht in de werking van het geheugen, het zet je aan het denken!*

3) *Ik zal je nooit vergeten.* Toon Tellegen

CD luisterboek

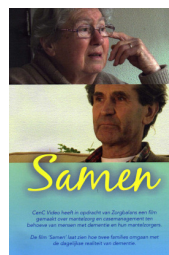
Twee oude dames delen in hun laatste jaren ook hun dementie.

1e dr. - Amsterdam : Rubinstein, 2008. - 1 compact disc (73.38).

ISBN: 978-90-4760-271-2.

Prijs: € 10,95

4) *DVD Samen.* Draagnet

De film "Samen" laat zien hoe twee families omgaan met de dagelijkse realiteit van dementie. Om zo lang mogelijk thuis te blijven wonen is professionele zorg onmisbaar. Daarbij wordt gefocust op de rol van de casemanager.

Voor meer informatie: Draagnet telefoon: 023 5431021, email: info@draagnet.nl

5) *Screeningslijst voor gedragsproblemen bij dementie en mantelzorg*

Het Alzheimercentrum Limburg heeft een leidraad ontwikkeld voor het tijdig opmerken en omgaan met gedragsproblemen bij dementie. Het zijn twee versies, waarvan er een specifiek bedoeld is voor

Mantelzorgers en de andere versie voor Hulpverleners. In de waaijer wordt ingegaan op: "Hoe herken je gedragsproblemen, waar moet je op letten en hoe kan je het beste omgaan met

deze problemen". Er worden concrete tips en adviezen gegeven voor het dagelijks leven.

De waaijer kan besteld worden door een e-mail te sturen naar info@alzheimercentrumlimburg.nl

De kosten per waaijer, inclusief verzending, zijn 5 euro voor individuele mantelzorgers en 7,5 euro voor instellingen. Een gedeelte van de opbrengst gaat naar maatschappelijke projecten van het Alzheimercentrum Limburg.

6) *Had ik het maar geweten*. R. Dirkse & C. Petit

In oktober 2009 verschijnt het boek *'Had ik het maar geweten'*. Het boek is gebaseerd op ervaringen van vele familieleden en deskundigen. Het biedt de naasten van de patiënt praktische hulp bij communicatie, gedrag, omgaan met geheugenproblemen, mentorschap bij medische en financiële kwesties, activiteiten en toepassen van nieuwe technieken (domotica) ter bevordering van de zelfredzaamheid.

Meer informatie: www.hadikhetmaargeweten.nl

Uitgeverij: Kosmos Uitgevers B.V.

ISBN: 978-90-2154-648-3. Prijs: € 22,50

7) *Landelijk tijdschrift Zorg en Zeggenschap*

In het julinummer van 2009 is een artikel geschreven: "Als we gaan dansen, draaien we ook hiphop". Hierin wordt Joke Bos van Ontmoetingscentrum de Pijp in Amsterdam geïnterviewd.

Verschillende deelnemers delen hun ervaringen. In het artikel komt duidelijk de visie van Ontmoetingscentra naar voren. In hetzelfde nummer van dit tijdschrift staat het artikel "Behandeling dementie blijft achter bij vraag". Wil je het artikel lezen?

Stuur een mail naar ellenmil@kabelfoon.nl

8) *Dementie in de publiciteit*

De volkskrant publiceerde op 22 juni 2009 de artikelen "Als de liefde loodzwaar wordt", "Help de mantelzorgers verzuipt", "Thuis zorgen voor dementie te zwaar". Mantelzorgers wezen mij op deze publicaties en het is zeker de moeite waard om te lezen en de informatie te delen en te bespreken met de mantelzorgers. Downloaden is gratis via www.volkskrant.nl/archief

Het Parool schrijft over 'Eerste kliniek voor Alzheimer in Amsterdam' en plaatste een artikel genaamd "Dementie vaak te laat door patiënt of arts ontdekt". Downloaden gratis via www.parool.nl.

Congressen en symposia

- Op donderdag **24 september** organiseert het ministerie van VWS een groot landelijk WMO congres. Op het congres komt de veelzijdigheid en breedte van de WMO naar voren. Deelnemers gaan gedurende een groot deel van de dag in workshops actief met elkaar in gesprek om goede voorbeelden aan elkaar te presenteren en kennis met elkaar te delen. Het congres is gratis en de locatie is RAI Amsterdam. Voor meer informatie kijk op: www.invoeringwmo.nl.

- Op **1 oktober 2009**, de *Dag van de Ouderen*, vindt in Tilburg een symposium plaats over dementie. Er zullen workshops zijn plaatsvinden die gratis toegankelijk zijn voor iedereen die in aanraking komt met dementie. Er is ook een innovatiemarkt waar de nieuwste ontwikkelingen met betrekking tot de zorg voor ouderen met dementie gepresenteerd worden. Houdt voor meer informatie de website in de gaten: www.tilburg2009.nl/kalender/

- Op **5 november 2009** zal het 6de Nationaal Symposium Dementie plaatsvinden in Utrecht. Naast de drie Alzheimercentra in Amsterdam, Nijmegen en Maastricht, heeft ook Alzheimer Nederland zich bij de organisatie gevoegd. Het Symposium staat in het teken van innovatieve behandeling en ondersteuning van mensen met dementie. Informatie en aanmelden kan via meded@its.inj.com of via tel.nr.: 013-5837373.

- Op dinsdag **10 november 2009** vindt het Dementiecongres plaats in de Reehorst te Ede. Op het congres worden inzichten en oplossingen gepresenteerd waar de professionele hulpverlener mee aan de slag kan gaan. Het programma bestaat uit een plenair deel met presentaties en in de middag kunnen deelnemers kiezen uit workshops. Voor informatie kunt u terecht op www.elseviergezondheidszorg.nl.

- Op dinsdag **24 november 2009** organiseert Studie-Arena het Landelijk Congres Moderne Dementiezorg in Nieuwegein. U kunt uw eigen programma samenstellen uit 30 verschillende workshops. Een gevarieerd programma met ontwikkelingen uit de dagelijkse praktijk worden gecombineerd met de laatste inzichten uit wetenschappelijk onderzoek. Voor meer informatie kunt u terecht op www.studiearena.nl.